

zobozdravstveni vestnik

medkoreninski prostor in delna ekstrakcija • premolarizacija kočnikov z delno ekstrakcijo s protetičnega vidika • napaka v diagnostiki in posledice • računalniška tomografija v stomatologiji • estetske dograditve zobnih površin brez protetičnega brušenja • kompenzacija skrčkov stelitnih zlitin • ob 50. obletnici ustanovitve stomatološke klinike • fiksna in predklinična protetika včeraj, danes in jutri • pet desetletij slovenske snemne protetike • razvoj in perspektive čeljustne in zobne ortopedije v Sloveniji • obletnica oddelka za zobne bolezni • razvoj in perspektive oddelka za ustne bolezni in parodontologijo • razvoj in perspektive oddelka za otroško in preventivno zobozdravstvo stomatološke klinike • program euro-qual – zagotavljanje kvalitetne ortodontske oskrbe

interradicular space size and partial extraction • premolarization of molars with partial extraction – prosthetic aspects • consequences of incorrect diagnosis • computerized tomography in dentistry • aesthetic restoration of hypoplastic teeth • shrinkage compensation of stellite alloys • 50th anniversary of the department of stomatology • fixed and preclinical prosthodontics yesterday, today and tomorrow • five decades of removable prosthodontics in Slovenia • development and prospects of orthodontics in Slovenia • anniversary of the unit of oral diseases • development and prospects of the unit of oral diseases and periodontics at the department of stomatology • development and prospects of the unit of paediatric and preventive dentistry at the department of stomatology • euro-qual programme – quality assurance for orthodontic care in Europe

**glasilo slovenskih zobozdravstvenih delavcev
dental journal of Slovenia**

VSEBINA

CONTENTS

MEDKORENINSKI PROSTOR IN DELNA EKSTRAKCIJA – D. Gašperšič	3	INTERRADICULAR SPACE SIZE AND PARTIAL EX- TRACTION – D. Gašperšič	3
PREMOLARIZACIJA KOČNIKOV Z DELNO EKSTRAK- CIJO S PROTETIČNEGA VIDIKA – M. Kulš, J. Kulš	9	PREMOLARIZATION OF MOLARS WITH PARTIAL EX- TRACTION – PROSTHETIC ASPECTS – M. Kulš, J. Kulš	9
NAPAKA V DIAGNOSTIKI IN POSLEDICE – E. Kulš	17	CONSEQUENCES OF INCORRECT DIAGNOSIS – E. Kulš	17
RAČUNALNIŠKA TOMOGRAFIJA V STOMATOLOGIJI – I. Frangež, M. Frangež	19	COMPUTERIZED TOMOGRAPHY IN DENTISTRY – I. Frangež, M. Frangež	19
ESTETSKE DOGRADITVE ZOBNIH POVRŠIN BREZ PROTETIČNEGA BRUŠENJA – G. Hočev, J. Leskovec	23	AESTHETIC RESTORATION OF HYPOPLASTIC TEETH – G. Hočev, J. Leskovec	23
KOMPENZACIJA SKRČKOV STELITNIH ZLITIN – M. Baudek, H. Haberman	25	SHRINKAGE COMPENSATION OF STELLITE ALLOYS – M. Baudek, H. Haberman	25
OB 50. OBLETNICI USTANOVITVE STOMATOLOŠKE KLINIKE – I. Pavšič	29	50TH ANNIVERSARY OF THE DEPARTMENT OF STO- MATOLOGY – I. Pavšič	29
FIKSNA IN PREDKLINIČNA PROTETIKA VČERAJ, DA- NES IN JUTRI – L. Marion	35	FIXED AND PRECLINICAL PROSTHODONTICS YE- STERDAY, TODAY AND TOMORROW – L. Marion	35
PET DESETLETIJ SLOVENSKE SNEMNE PROTETIKE – N. Funduk	41	FIVE DECADES OF REMOVABLE PROSTHODONTICS IN SLOVENIA – N. Funduk	41
RAZVOJ IN PERSPEKTIVE ČELJUSTNE IN ZOBNE OR- TOPEDIJE V SLOVENIJI – I. Pavšič	44	DEVELOPMENT AND PROSPECTS OF ORTHODON- TICS IN SLOVENIJA – I. Pavšič	44
OBLETNICA ODDELKA ZA ZOBNE BOLEZNI – V. Vrbič ..	47	ANNIVERSARY OF THE UNIT OF ORAL DISEASES – V. Vrbič	47
RAZVOJ IN PERSPEKTIVE ODDELKA ZA USTNE BO- LEZNI IN PARODONTOLOGIJO – U. Skalerič	51	DEVELOPMENT AND PROSPECTS OF THE UNIT OF ORAL DISEASES AND PERIODONTICS AT THE DE- PARTMENT OF STOMATOLOGY – U. Skalerič	51
RAZVOJ IN PERSPEKTIVE ODDELKA ZA OTROŠKO IN PREVENTIVNO ZOBOZDRAVSTVO STOMATOLOŠKE KLINIKE – M. Bartenjev	55	DEVELOPMENT AND PROSPECTS OF THE UNIT OF PAEDIATRIC AND PREVENTIVE DENTISTRY AT THE DEPARTMENT OF STOMATOLOGY – M. Bartenjev	55
PROGRAM EURO-QUAL – ZAGOTAVLJANJE KVALI- TETNE ORTODONTSKE OSKRBE – F. Farčnik	57	EURO-QUAL PROGRAMME – QUALITY ASSURANCE FOR ORTHODONTIC CARE IN EUROPE – F. Farčnik	57

Revijo sofinancira: **Ministrstvo za znanost in tehnologijo.** Lastnik in izdajatelj: Društvo zobo-
zdravstvenih delavcev Slovenije. – Glavni in odgovorni urednik: prof. dr. sc. dr. Rajko Sedej.
Uredniški odbor: prof. dr. sc. dr. M. Bartenjev, prof. dr. sc. dr. F. Farčnik, prof. dr. sc. dr. D.
Gašperšič, doc. dr. sc. dr. L. Marion, prof. dr. sc. dr. I. Pavšič, prof. dr. sc. dr. M. Rode, prof. dr.
sc. dr. U. Skalerič, prof. dr. sc. dr. V. Vrbič, P. Goltes, višji zobot., R. Igolič, višji zobot., Z.
Benedik, med. s. – Tisk DELO – Tiskarna, Ljubljana – Uredništvo: 61000 Ljubljana, Hrvaški trg 6;
telefon 131 31 13, 131 31 23; 133 62 36 int. 43-84, žiro račun 50103-678-47366; devizni račun pri
Ljubljanski banki – Gospodarski banki 5010-620-107-25730-5114/4

Društvena članarina je 4.000 SIT in zagotavlja prejemanje Zobozdravstvenega vestnika. Za nečlane in ustanove je naročnina
8.000 SIT. Če pošta glasilo dvakrat vrne zaradi napačnega naslova, pošiljanje preneha na odgovornost člana ali naročnika.

NAPAKA V DIAGNOSTIKI IN POSLEDICE

M. Kuliš

V članku bomo analitično razpravljali o zgrešenih postopkih v primeru bolnice L.S.M., stare 45 let, vsebinsko pa ga bomo priključili k poglavju o delni ekstrakciji.

Bolnica je obiskovala neko zobno ordinacijo v Ljubljani, kjer so ji na osnovi rentgenograma (sl. 1) izpulili levo spodnjo šestico kot domnevni vzrok navajanih bolečin. Leva spodnja petica in šestica sta po izpovedi bolnice bili občutljivi pri žvečenju. Po izdrtju šestice so se spontane bolečine še povečale, zato je prišla po treh dneh nazaj v ordinacijo. Hoteli so ji izdreti še petico. Bolnica tega ni dovolila, zato je prišla v našo ordinacijo.

Pri pregledu bolnice smo ugotovili, da so nekateri zobje abradirani (bruksofasete). Na poklep so občutljivi leva zgornja sedmica, leva spodnja petica in osmica. Bolnica je navajala, da jobole žvečne mišice in predel levega čeljustnega sklepa ter rana po ekstrakciji leve spodnje šestice. Ugotovili smo tudi prematurity stik zgornje sedmice s spodnjo osmico. Prineseni rentgenski posnetek (sl. 1), ki je bil narejen pred izdrtjem kočnika, kaže kostno resorpcijo limbusa med petico in šestico, ki jo je povzročil hud previs neustrezne amalgamske plombe. To parodontalno vnetje je samo lahko povzročilo bolečine, zato smo ga že v prvi seji odstranili in takoj začeli endodontsko zdraviti spodnjo petico. Panoramski rentgenski posnetek, ki smo ga napravili v diagnostične namene po tretji seji kaže uspešno zdravljenje petice, predvsem pa dokazuje vzrok prematuritynega kontakta zgornje sedmice s spodnjo osmico: Retinirana leva zgornja osmica potiska sedmico v mezialni položaj in ta povzroči prematurityn kontak (sl. 3).

Slika 1

Slika 2

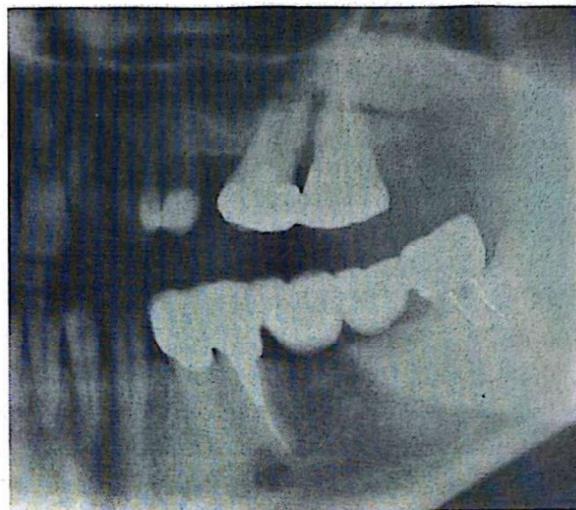
Slika 1. Rentgenogram levih transkaninih spodnjih zob. Nepopolna polnitev petice in nezdravljena šestica. Kritična je previsna plomba na petici, ki je povzročila parodontalno vnetje s posledicami (resorpcija kostnega roba) – Slika 2. Zdravljenje in polnitev spodnje osmice kot priprava za mostno konstrukcijo.

Po načelih o delni ekstrakciji ne bi smeli izdreti spodnje šestice, ker anatomske razmere optimalno omogočajo njeno izvedbo.¹ Pred tem bi vsekakor morali najprej odstraniti očiten previs, očistiti zobne obloge in pozdraviti parodontitis. Distalna korenina je nudila dobre možnosti za endodontsko zdravljenje, zato ni bilo utemeljitve za ekstrakcijo.

Postopki. Najprej smo očistili zobne obloge, odstranili previs na petici, razmbremenili kritične zobe in takoj zdravili alveolitis po ekstrakciji. Zatem smo ponovno endodontsko zdravili petico (slika 3). Na panoramskem rentgenskem posnetku se vidi polnitev petice in še kostno nepozdravljeni alveoli šestice, pač pa se je pozdravil poradontitis. Potrdili smo tudi sum na retinirano levo zgornjo osmico, ki smo jo uspešno odstranili. Zatem smo zdravili spodnjo osmico, ki smo jo tudi polnili (slika 2). Nadaljnja terapija je bila protetična. Zaradi bolečega mandibularnega sklepa smo v prvi fazi za tri mesece dvignili griz s provizoričnim

Slika 3

Slika 4

Slika 3. Izsek panoramske slike po zdravljenju in ponovni polnivti spodnje petice. Vidne so še izpraznjene alveole izdrte šestice. Retinirani zgornji levi modroštnik. – Slika 4. Izsek panoramskega posnetka po končani kombinirani terapiji. Odstranjen je tudi retinirani modroštnik v zgornji čeljusti. Mostna konstrukcija je izdelana s kovinsko porcelansko tehniko.

mostičem iz akrilata, na desni strani pa z dvema provizoričnima prevlekama na obeh molarjih in z ustreznima kupolastima plombama na premolarjih. Za dokončno delo smo levo spodnjo petico oskrbeli s fiksnotektičnim nazidkom. Nosiči kovinskoporcelanske konstrukcije sta oba premolarja in ozdravljena osmica na levi strani ter molarja desno v reokluzijski protetični ravnini. Relativno slabšo nosilnost osmice smo izboljšali s prvim premolarjem in bukilingvalno redukcijo členov (slika 4).

Sklep. Če kritično presodimo nestrokovni poseg, ki je bil posledica nepravilne diagnoze, ugotovimo, da je ena nepotrebna ekstrakcija znatno povečala obseg dela, stroškov in tveganja.² Vrstni red postopkov v danem primeru bi moral biti najprej odstranitev kritičnega previsa ter zobnih oblog in zdravljenje paradontitisa, nato pa poskus endodontskega zdravljenja šestice. V primeru neuspeha na mezialni korenini bi moral ohraniti distalno korenino šestice, torej izvesti delno ekstrakcijo, ki bi omogočila statično ustrezno ustrezno mostno konstrukcijo brez uključitve prvega premolarja.

CONSEQUENCES OF INCORRECT DIAGNOSIS

SUMMARY

An instance of inappropriate therapy resulting from faulty diagnosis is presented. The patient required diagnostic evaluation and general care of the oral cavity, endodontic treatment of a mandibular second premolar, endodontic treatment of a mandibular first molar, to be followed by partial extraction of its mesial root in case of failure, and finally endodontic treatment of a mandibular third molar. Instead of trying to salvage the diseased teeth, the therapist extracted the mandibular first molar and planned to extract in further sessions also the second premolar and the third molar, which would cause unilateral shortening of the dental arch. The appropriate management of this case is illustrated in Figures 1–4.

LITERATURA

1. Gašperšič D. Medkoreninski prostor in delna ekstrakcija. Zobozdrav Vestn 1996; 51: 3–7.
2. Sedej R, Bratuž C, Venier N. Delna ekstrakcija in protetična oskrba. Zobozdrav Vestn 1979; 34: 49–45.

Mag. Marko Kuliš, dr. stom., specialist stomat. protetike, Dražgoška 34, Ljubljana.